

LØGN, SVINDELANMELDELSE OG UDVISNING

Læs om arbejdet med Viborgs
største solo-afsløring

LASSE UNDERBJERG

journalist, Viborg Stifts Folkeblad

KARINA ODDERSHEDE DAHLGAARD

graverredaktør, Gravercentret

**Viborg
Stifts
Folkeblad**

GRAVERCENTRET

INDHOLD

<u>Introduktion</u>	4
<u>På sporet af Indra</u>	6
<u>War room</u>	6
<u>Rollefordeling og tilrettelæggelse</u>	7
<u>Tidlig research</u>	7
<u>Fortroligt materiale, kildebeskyttelse og troværdighed</u>	9
<u>Dokumentationsgrad</u>	10
<u>Etiske overvejelser</u>	10
<u>Forelæggelse</u>	11
<u>Formidling</u>	11
<u>Gennemslagskraft</u>	12
<u>Afsluttende tanker</u>	12
<u>Links til artikler</u>	13
<u>Om samarbejdet med Gravercentret</u>	14
<u>Kontakt</u>	16

INTRODUKTION

Historien i korte træk

Viborg Stifts Folkeblad har optrevet en utrolig historie om en karismatisk erhvervsmand, der viste sig slet ikke at have opholdstilladelse til at være i Danmark.

Hvad der i sin tid var en lidt kuriøs krim-nyhed med overskriften "27-årig mand blev anmeldt af sin kone, nu står han muligvis til at blive udvist af Danmark" endte med at føre til et større gravearbejde for holdet på Viborg Stifts Folkeblad.

Chefredaktør Andreas Søndergaard mindes ikke, at man på redaktionen nogensinde har gravet så omfattende i en solosag før.

Viborg Stifts Folkeblad har undersøgt, hvem den dengang 27-årige mand er, og hvad der er foregået i Mayas Tolkeservice, som han har optrådt som direktør for, selvom det formelt var hans kone, der er og var direktør. Det har blandt andet ført til nyheden om, at Københavns Kommune har opdaget, at Viborg-firmaet har sendt omkring 5.000 fakturaer for ydelser, som allerede er betalt, eller som slet ikke er modtaget. Fakturaerne løber op i 5,7 mio. kr.

Det førte i marts 2025 til, at Københavns Kommune politianmeldte Mayas Tolkeservice.

Viborg Stifts Folkeblad har også afsløret, at Mayas Tolkeservice har forsøgt at vinde et udbud med en række kommuner og har i den anledning brugt navnet på en person, som ikke længere arbejder i firmaet eller har noget med det at gøre.

Og for et år siden blev tolkevirksomheden politianmeldt samlet af 11 kommuner på grund af mistanke om svindel med en såkaldt serviceattest. Attesten dannede grundlag for en større millionaftale mellem tolkevirksomheden og kommunerne.

Redaktionen har kortlagt, hvordan den nu udviste mand ikke har haft opholdstilladelse i Danmark i årevis, og alligevel har han været fuldt synligt i samfundet; han har drevet en tolkevirksomhed med stadig større succes, optrådt i medier flere gange, siddet som sponsor i VIP-loungen på det lokale stadion samt været drivkraft bag et selskab i konens navn, som i 2023 opkøbte en stribe ejendomme i Viborg-området og blandt andet udlejer nogle af dem til en høj husleje til norsk militær.

Efter konens anmeldelse, blev han fængslet og i starten af 2024 udvist af landet.

Viborg Stifts Folkeblad har forelagt alle kritikpunkter for parret og bedt om interviews. Konen, den formelle direktør, er ikke vendt tilbage. Manden, der i praksis har drevet virksomheden, har ikke ønsket at kommentere artiklerne.

Sparring og samarbejde

Der gik ikke lang tid, fra tips havde gjort det tydeligt for redaktionen, at der var tale om en potentielt omfattende research, til journalist Lasse Underbjerg foreslog, at her kunne redaktionen med fordel inddrage Gravercentret. Og sådan blev det.

Gravercentrets redaktører Sara Laadal Mortensen og Karina Oddershede Dahlgaard har løbende rådgivet journalist Ole Bjærge, journalist Lasse Underbjerg og chefredaktør Andreas Søndergaard om, hvordan arbejdsprocessen fra start til slut kunne tilrettelægges hensigtsmæssigt og systematisk samt med konkrete råd til gravearbejdet.

I denne rapport skriver Lasse Underbjerg om overvejelser og greb fra avisens proces med historien. Sagen skriver Viborg Stifts Folkeblad fortsat om. En oversigt over de foreløbige artikler findes til slut i rapporten.

Karina Oddershede Dahlgaard

ERFARINGER FRA PROCESSEN

AF LASSE UNDERBJERG

På sporet af Indra

Viborg Stifts Folkeblad (herefter VSF) havde i efterår og vinter 2023-24 kort beskrevet, at en ung nepalesisk statsborger var blevet varetægtsfængslet og senere dømt for at have opholdt sig i landet uden tilladelse i en længere årrække.

I det sene forår fik avisen et tip fra en kilde, der ønskede at være anonym. Kilden kunne berette, at der var mere i historien om manden, der hedder Indra Lal Sapkota, end avisen indtil da havde beskrevet.

I tæt samarbejde med avisens chefredaktør besluttede to af avisens journalister sig for at trykteste nogle anklager og påstande, og hurtigt stod det klart, at vi stod over for et massivt researcharbejde med mange dokumenter og kilder.

Derfor valgte vi tidligt i processen at involvere Gravercentret for at få en ekstern sparringspartner og nogle værktøjer til at systematisere den store mængde dokumentation.

Forløbet med historien blev præget af udskiftning på journalistholdet bag. Lasse Underbjerg var den gennemgående figur og drivkraft i forløbet, mens Ole Bjærge blev koblet på historien, da den gik ind i den intensive fase i efteråret 2024.

War room

Tidligt i forløbet fik VSF adgang til en lang række fortrolige dokumenter, ligesom vi fik oparbejdet et persongalleri. Derfor valgte vi at annektere et mindre kontor i hjørnet af redaktionen, der fik monteret lås. Det var herefter kun de to journalister og chefredaktøren, der havde adgang til lokalet og det personfølsomme materiale.

Det var en stor fordel at have et designeret war room, hvor vi kunne interviewe, drøfte vinkler og påstande og have dokumentationen liggende fremme, så det var nemt at tilgå den, hvis vi blev i tvivl om noget. Vi sørgede naturligvis for at låse lokalet af, hver gang vi forlod det.

Fra starten af projektet valgte vi at give fuld kildebeskyttelse til flere kilder. Både af den grund og fordi vi var i besiddelse af materiale, der indeholdt personfølsomme oplysninger, vedtog de involverede medarbejdere tidligt i processen at træffe en række forholdsregler. Det betød, at al samtale, der omhandlede projektet, blev ført bag lukkede døre.

Det betød også, at vores kollegaer i vid udstrækning ikke var bekendt med historien og måtte acceptere en dør til chefredaktørens kontor, der var lukket oftere end normalt. Der var stor opbakning fra kollegaerne, der spurgte interesseret til projektet, men respekterede vores relative lukkethed.

Senere i forløbet, da vi havde konsolideret vores vinkler og havde kontaktet en længere række kilder og myndigheder, åbnede vi gradvist mere op om projektet over for vores kollegaer. Både for at inkludere dem i nogle faglige overvejelser og for at løfte lidt af sløret for, hvad vi havde brugt så meget tid på. Her var vi naturligvis stadig meget bevidste om kildekontrakter og GDPR.

Rollefordeling og tilrettelæggelse

Igennem hele forløbet havde VSF løbende dialog om rollefordelingen. Lasse Underbjerg indtog tidligt en rolle som projektleder med overblik over kilder, materiale og proces. Det var nødvendigt, da der var udskiftning på "den anden post" i projektet på grund af jobskifte og af personlige årsager.

Ole Bjærge blev i efteråret 2024 involveret og var med stor erfaring, omfangsrigt kildenetværk og handlekraft afgørende for at drive projektet i land.

Andreas Søndergaard (chefredaktør) var fra projektets start dybt involveret i projektet og bidrog med betragtninger, ideer og sparring. Det var en stor fordel og en gave at have en leder så dybt involveret i historien, så det ikke var nødvendigt med en længere præambel, hver gang journalisterne ville drøfte en ny udvikling eller

En klar læring til et fremtidigt lignende forløb er at komprimere forløbet mere og så have mere sammenhængende tid.

et etisk dilemma. Andreas var en stor støtte, konstruktiv sparringspartner og med i alt fra abstrakte overvejelser til konkret artikelskrivning.

En klar læring til et fremtidigt lignende forløb er at komprimere forløbet mere og så have mere sammenhængende tid. I for lang tid var Lasse Underbjerg og en makker i indsamlingsfasen, ventede på svar fra kilder og havde en dag til projektet "hist og her".

I starten af oktober blev Lasse Underbjerg og Andreas Søndergaard enige om, at Lasse Underbjerg skulle dedikere sig næsten fuldtid til projektet, der derefter gik ind i den intensive fase.

Den fase skulle være startet tidligere, og projektet kunne med fordel have strakt sig over tre-fire måneder i stedet for syv-otte. Dog var der praktik som sommerferie og andre store historier, der spillede en rolle i tidshorisonten.

Det var en stor fordel og en gave at have en leder så dybt involveret i historien.

Tidlig research

Samarbejdet med Gravercentret viste sig hurtigt aldeles brugbart. Tidligt i forløbet blev vi klar over, at der var en lang række begreber, regler og love, vi havde brug for hjælp til at gøre forståelige for læserne. Gravercentret bistod med en række kompetente kilder, der hjalp med at be- og afkræfte teser og antagelser og højne forståelsen hos holdet på VSF.

Af konkrete eksempler nævnes i flæng: Know Your Customer-regler, udlændingeloven, domsafsigelser, CPR-registre, regnskaber og revisorerklæringer m.m.

Flere ekspertkilder blev først kontaktet til baggrund for at hjælpe med at skærpe researchen. Senere i forløbet vendte vi tilbage for at lave et outputinterview.

Fortroligt materiale, kildebeskyttelse og troværdighed

Som tidligere nævnt var det en stor opgave at overskue og bearbejde materialet i historien. I løbet af processen fik VSF adgang til en række dokumenter fra centrale kilder. Vi var hele tiden opmærksomme på, hvor vores dokumentation kom fra, og hvem der var kilder til påstandene. Derfor systematiserede vi vores påstande og beviser i Excel, så vi til enhver tid vidste, hvem/hvad kilden til den enkelte information var.

VSF valgte fra starten at give fuld kildebeskyttelse til centrale kilder. Det blev set som et nødvendigt greb for at få historien frem, og vi vurderede, at historien var så væsentlig, at vi accepterede anonymiteten.

Det betød også, at VSF-holdet havde talrige interne samtaler om kildernes troværdighed og motiver. Vi fremlagde tvivlen for vores kilder og gjorde det klart, at vi ville følge vores research og beviser, lige meget hvilken retning det trak historien i. Desuden gik vi flere gange kritisk til kilderne, hvilket de fuldt ud accepterede.

Vi testede talrige gange vores kilders påstande og materiale, og da de hver gang viste sig at stemme med virkeligheden, opbyggede vi et gensidigt tillidsforhold – et forhold, vi dog gennem hele processen kontinuerligt revurderede.

Som projektet skred frem, blev det tydeligt for VSF, at historien langt hen ad vejen skulle baseres på en lang række anonyme kilder. Næsten alle kilder, vi kontaktede, krævede anonymitet for at bidrage til historien, og i hvert eneste tilfælde afvejede vi, om det var en betingelse, vi kunne acceptere.

Derfor systematiserede vi vores påstande og beviser i Excel, så vi til enhver tid vidste, hvem/hvad kilden til den enkelte information var.

Dokumentationsgrad

Netop fordi historien langt hen ad vejen blev båret af anonyme kilder, var vi ekstra påpasselige i forhold til ikke at præsentere den enkelte kilde for informationer, der ville afsløre andre kilder. Der var således et meget stringent arbejde med at sløre navne og informationer tilstrækkeligt.

Efter vores bedste overbevisning lykkedes vi med at holde kilderne adskilte og uden viden om hinandens involvering i artikelseriens tilblivelse.

VSF havde mange og lange samtaler om graden af dokumentation. Vi blev ved med at researche og interviewe, indtil antallet af kilder, der kunne bekræfte samme informationer sammenholdt med en stor mængde skriftlige kilder, gjorde os tilstrækkeligt sikre på historien.

Etiske overvejelser

VSF stod over for en række etiske overvejelser i løbet af tilblivelsen af historien. Først og fremmest er hovedpersonen familiefar, og derfor var der et stort hensyn til familiens to børn. Vi valgte fra starten af at nævne dem mindst muligt og så også bort fra en lang række personlige oplysninger om familiens samliv for at beskytte børnene.

Derudover kom en række kilder med lidet flatterende udtalelser om hovedpersonens samlever. Vi vurderede efter samråd med eksperter, at disse udtalelser ikke skulle være en del af vores endelige produkt. Både fordi det havde karakter af bagvaskelse, og fordi det aldrig lykkedes os at komme i kontakt med samlever, og derfor havde vi ikke et fuldt oplyst billede af hendes rolle i historien.

En del af artikelserien handler om hovedpersonens samarbejde med en lokal bank og advokat. Her havde vi lange drøftelser med eksperter, Gravercentret og mediejurister i forhold til de presseetiske retningslinjer, injurielovgivning og styrken af vores dokumentation.

Efter en samlet vurdering valgte vi ikke at bringe navn på hverken bank eller advokat

Vi blev ved med at researche og interviewe, indtil antallet af kilder, der kunne bekræfte samme informationer sammenholdt med en stor mængde skriftlige kilder, gjorde os tilstrækkeligt sikre på historien

Forelæggelse

Kontakten med hovedkilderne i historien var noget, VSF-holdet drøftede talrige gange. Hvornår skulle vi række ud, i hvilken rækkefølge, og hvilke konsekvenser kunne det få? Kunne centrale kilder "dække deres spor", hvis vi kontaktede dem for tidligt? Kunne vores historie blive vendt på hovedet, eller kunne vi blive overhalet, hvis vi ventede for længe? Vi rådførte os med Gravercentret og blev enige om en vej, vi stadig står ved.

Vi rådførte os ligeledes med blandt andre Oluf Jørgensen, offentlighedsrådgiver ved Gravercentret, i forhold til at sikre fair mulighed og tid til genmæle. Vi arbejdede ud fra tesen: "Jo mere alvorlige anklagerne er, desto hårdere skal vi prøve at give kilderne mulighed for at svare og præsentere dem for vores kritik, inden vi publicerer."

Vi forsøgte i ugevis at kontakte de personer, vi udsatte for kritik. I forhold til de to hovedpersoner Indra Lal Sapkota og Maya Subedi skrev vi gentagne gange til fire forskellige mailadresser, ligesom vi forsøgte at kontakte dem på sociale medier.

Vi ringede flere gange til kontoret og bad om at tale med de to hovedpersoner. Derudover printede vi forelæggelsen ud og afleverede den som fysisk brev på parrets hjemadresse.

I slutspurten af processen lykkedes det Lasse Underbjerg og Ole Bjærge at få telefonisk kontakt til Indra Lal Sapkota under et besøg på firmaets adresse. Han anerkendte, at han havde set vores forelæggelse, men erklærede sig dybt uenig i vores dækning og nægtede at udtale sig.

Formidling

I løbet af den endelige skriveproces traf vi en række afgørende valg. Vores oprindelige tanke var at starte artikelserien med en lang afslørende artikel (den første af tre lange artikler). Men i ugerne op til den planlagte publicering gravede vi ny viden og information op, der gav hele historien en langt mere aktuel nyhedskrog.

Derfor valgte vi at sadle om og publicere to korte breaking-nyhedshistorier som "optakt" til den længere afsløring. Det er svært at konkludere, om det var det rigtige valg ift. antal læsere, engagement og opmærksomhed, men vi følte, at det gav historien det rigtige afsæt.

Vi vidste, at der ville udkomme mindst ti artikler i serien, og derfor var det fra starten af vigtigt for os at skabe en visuel identitet til serien. Derfor fik vi hjælp af vores grafiske afdeling til at fremstille en række illustrationer.

Gennemslagskraft

For at få maksimal gennemslagskraft blev historierne prioriteret på avisens forside gentagne gange, ligesom historierne blev højt prioriteret på hjemmesiden.

Vi samarbejdede derudover med koncernens videohub for at lave en teaservideo til SoMe, der skulle engagere flest mulige brugere.

Andreas Søndergaard udbredte også kendskabet til historien til sine chefredaktørkollegaer internt i koncernen, så de medier, hvis dækningsområde havde tråde til vores historie, kunne bringe de relevante artikler.

Ovenstående ting gav tilsammen historien stor gennemslagskraft.

Som en konsekvens af vores omprioritering ift. rækkefølge af artikler blev vores deadline skubbet cirka to uger. Det betød, at serien udkom ret kort tid før jul.

Det havde muligvis været ideelt, hvis vi kunne have publiceret tidligere i december, men overordnet er vi tilfredse med vores valg.

Afsluttende tanker

Forløbet med historien om Indra Lal Sapkota har krævet vedholdenhed, eftertanke og stor forståelse fra kilder og kollegaer. Men det har vist, at lokale medier som Viborg Stifts Folkeblad har muskler til at bedrive undersøgende journalistik med nationalt potentiale.

Den største faglige og personlige stolthed og glæde for holdet bag skal findes i særligt to ting: For det første er ingen dele af vores artikelserie blevet modbevist eller demonteret. For det andet har artiklen skabt stor lokal debat og fornyet respekt for det lokale nyhedskraftværk. Meget mere kan man ikke bede om.

ARTIKLERNE

Afsløring: Viborg-virksomhed har sendt over 5000 uregelmæssige fakturaer til kommuner

Politianmeldt tolkefirma bruger falsk navn i forsøget på at vinde millionaftale med Viborg Kommune

Afsløring: Her er den farverige forretningsmand, der snørede myndighederne med et simpelt trick

Dagens leder: Da vi kradsede i overfladen, blev vi mere og mere målløse

Direktøren forsvandt: Sådan gik omdiskuteret lokal virksomhed fra succes til skandale

Lokal bank og advokat hjalp udvist erhvervsmand med at opkøbe stribevis af ejendomme

Udvist forretningsmand i spidsen for nyt tolkefirma – og trækker tråde til Dubai

Dagens leder: Er der mon gode svar på de mange spørgsmål?

Indra fik Struer til at spise sushi. Nu er han hovedperson i en vild historie om bedrag og løgne (Dagbladet Holstebro-Struer)

Indra holdt sin mund og ingen spurgte: Arbejdede i to år for kommunen, selv om han var udvist (Dagbladet Holstebro-Struer)

Udvist direktør skylder VFF stort beløb: Flere firmaer har opgivet at få betaling

Lyt til folkebladet. Vi taler om Indras Imperium

Kommunaldirektør: udvist mand løste tolkeopgaver for kommunen, men var aldrig direkte ansat (Dagbladet Holstebro-Struer)

Fredericia havde millionaftale med skandalefirma: Nu popper der falske fakturaer op i andre kommuner (Fredericia Dagblad)

Jimi samarbejdede med udvist direktør: Han skiftede personlighed, når regningerne kom

Politiet forsøgte "adskillige gange" at finde udvist direktør

Dagens leder: Ingen anede, at udviste Indra var her endnu - mørketallet må være enormt

Politikere kalder folkebladets afsløringer for "grotesk" og "absurd" - vil nu kræve handling

Kommunens nye tolkeleverandør har tråde til udvist direktør

Landers største kommune politianmelder skandaleramt Viborg-virksomhed

Mystisk gæld og underslæb for millioner: Skandalefirmas regnskaber får advarselsslamper til at blinke

Mystik om udsældt tolkeservice: Ekspert ser "faresignal" i skandalefirmas nye valg hvert år

OM SAMARBEJDET MED GRAVERCENTRET

AF KARINA ODDERSHEDE DAHLGAARD

Viborg Stifts Folkeblads dygtige og arbejdsomme hold har selv researchet og lavet alle artiklerne, ligesom de selv har truffet alle beslutninger undervejs. Gravercentrets redaktører har bistået med råd om struktur, research, arbejdsproces, etik, formidling m.m. Både på tre heldagsværksteder og som hotline på mail og telefon mellem værkstederne. Gravercentret har altså fungeret som et par ekstra ressourcepersoner, som har haft et nært kendskab til historiens materiale og potentiale.

”

*Mange år på bagen er ikke garant
for, at man er kompetent til at
arbejde med graverjournalistik.
Heldigvis findes Gravercenteret og
med støtte fra dygtige folk derfra,
kunne selv jeg være med.*

Ole Bjærge
63 år og journalist i 34 år.

Artiklerne blev gennemgået grundigt af holdet fra Viborg Stifts Folkeblad med Gravercentrets metode i samarbejde med Gravercentrets redaktører. FOTO: KARINA O. DAHLGAARD.

”

Helt fra starten af vores samarbejde har Gravercenteret være hjælpsomme, gode til at komme med forslag og konstruktive i deres feedback. Som journalist har det været yderst brugbart at have Gravercenteret med på sidelinjen med gode råd til både proces og produkt. Karina og Sara har adskillige gange bidraget med indspark og forslag, og det har været med til at højne kvaliteten af vores endelige produkt.

Lasse Underbjerg
journalist

”

Det har været trygt og givende at have Gravercenteret med som en stærk ressource, som vi har kunnet sparre med undervejs, og hvor vi har kunnet hente god rådgivning. Sara og Karina har været meget fleksible og hurtige til at give os nogle af de svar, vi undervejs har haft brug for.

Andreas Søndergaard
chefredaktør

SPØRGSMÅL? KONTAKT OS

Lasse Underbjerg
journalist, Viborg Stifts Folkeblad
lapun@viborgfolkeblad.dk
tlf. nr. 41720342

Karina Oddershede Dahlgaard
graverredaktør, Gravercentret
karina@gravercentret.dk
tlf. nr. 20194064

